

ערם במים צלולים ורוצה לשותות, ^(א) יכסה בבגד ממשה ללבו כדי שלא יהא לבו רואה את הערוה ^(ב) כשיברך. ^(ג) ודוקא בבגד ^(ד) אבל בידיים לא הוי ^(ה) כסוי. הגה והוא הדין אם מכסה ראשו ^(ו) בכייו ^(ז) לא מקרי כסוי הראש. ועין לקמן סימן צא (תוספות הדפוס אור זרוע). * וְאִם הָיוּ הַמַּיִם ^(ח) עֲבוּרִים שְׁאִין אֵיבָרָיו נִרְאִים בָּהֶן, מִמֶּה לְקִרְוֹת הַנְּהוּא בְּתוֹכָן, וְהוּא שְׁלֵא יִהְיֶה רִיחָן רַע (ואם אין לבו בתוך המים ^(ט) רק למעלה מן המים, אף בצלולים ^(י) שרי) (דברי עצמו): **ג. ואם האדם מתבק גופו בזוועותיו דינינו לה** ^(יב) ^(יג) כהפסקה: **ד. יש מי שאומר שהנשים יכולות לברך ולהתפלל כשהן לבושות התלוק אף על פי שאינן מפסיקות למטה** ^(יד) ^(טו) מהלב. הגה ואם הן צרמות צריך שתהא צרחה שלהן ^(טז) טוחות בקרקע או שיושבות על שאר

ג. תוספות הדפוס סימן יב
בשם אור זרוע. ד' שם
במקרא. ה' ה' שם
במשנה. ו' רבנו יונה
בשם רבני צרפת.
ז' בספר ארחות חיים.

שערי תשובה

לפי שהוא מכסה בבגד אלא שלבו רואה ערות חברו שאינו מכסה אסור אף שאינו חוצץ לפנים דמקל מקום לבו רואה: ^(א) כסוי. עין באר היטב מה שכתב בשם פרי תושב, ומבאר בבית יוסף ושלחן ערוך סימן צא סעיף ד' ובבבב' יוסף קארו לקבא מוכחים דף קד' וקל' עין שם: ^(ב) שרי. עין באר היטב. ועין פרי תושב שחולק בזה וסובר שבמים צלולים ולבו רואה אסור, ובבבב' יוסף קארו לכתוב בספק מור"ם דעצמה וקדי נקטין: ^(ג) כהפסקה. הם צלולים עוכרן ברגליה. ודוקא במגן שך זה אבל לא בכלי שאין בו עפר ושיט, מן אבריהם: ^(ד) שרי. פון שעיניו חוצץ למים ואינו מסתכל בערוה, רש"א מן אבריהם, משמע דאם מסתכל בערוה אסור. לפי זה צריך לומר דהחמיר יותר בראית עינים מבראית הלב, דכענינים אפילו הם למעלה מן המים אם מסתכל בערוה אסור לקרות אבל בלב אם הוא למעלה מן המים אף על פי שהמים צלולים והלב רואה את הערוה פון שהוא למעלה מן המים והמים מספקין מותר לקרות, עלת תמיד: ^(ה) כהפסקה. פרוש, אם עומד במים צלולים ולבו גם כן תוך המים וצריך להפסיק פון לבו לצרחתו די בזה להפסיק, אף על גב דכסוי קוד לא הוי כסוי פון רואה חדר גוף מכל מקום הפסקה מיהא הוי, בית יוסף. ומהר"ם טיול חולק, אי כסוי דצריך טפי מהפסק לא מהני משום דהלב ויד חד גופא הוא, כל שכן הפסק דלא מהני מזה השעם עצמו, נכתב הפרי תושב דהכי נקטין: ^(ו) מהלב. השעם, דצרותן למטה ואין חלב שלה יכול לראותה, ומכל

משנה בוררה

בשליט אחד והם רתוקים זה מזה, דהינו, שאין בשרם נוגע אלא שפניהם זה כנגד זה, והוא עצמו יש לו הפסק בין לבו לערוה, אף על פי כן אסור משום דלבו רואה ערות חברו, ^(א) וא כגון ששניהם עומדים במים, ולבו אינו רואה ערות עצמו לפי שמכסה בבגד ממשה ללבו, אלא כדוריה ערות חברו שאינו מכסה, אסור אף שעיניו חוצץ למים, דמכל מקום לבו רואה: **ב. (ז) יכסה בבגד וכו'.** פרוש, ^(ח) דהמים אף על פי שהם צלולים, מכל מקום מהני כסותו לענין שלא יהא אסור מתחת גלוי ערוה, ובתנאי שיוציא ראשו חוצץ למים ולא יסתכל בערוה, פון דהמים צלולים ונראית בהם ערותו, אלא שעדין יש אסור משום לבו רואה את הערוה פון שהלב עם הערוה במים, ^(ט) על פי צריך לבסות בבגד ממשה ללבו כדי שיהיה הפסק בין לבו לערוה, והוא הדין אם חוצץ בבגד על לבו

ומוציא ראשו לחוץ, מסתפק הדורשמי אם דינו כבית נאהל ואסור או דינו ככלי ויהי כמו מלבוש, והרפנו ירחם פוסק בזה לקלא, אף שלא יתא לבו רואה את הערוה וכו' גבי בלה. כל זה מתבאר מדברי המגן אברהם. ולפי זה משמע בפשיטת דאם אחד עומד ערם בתוך כלי, נחשב הכלי כמו מלבוש ומחזיק כשסתכל בעיניו כלפי חוץ, וכן כתב הדורשמי ביוה דעה סימן ר, והשו"ט מחמיר בזה שם, ותמה הפרי מגדים עליו, ומכל מקום צריך להפסיק פון לבו לערוה, ולא עדיף מתכנת: **ב. * ואם היו המים עכוברים שאין אבריו וכו'.** ועדיף זה יותר משאם היה לבוש תלוק כלי מנכסים, אף דשם גם כן אין אבריו נראים בהם מלמעלה, משום דהם דבוקים לגופו ודמו כארעא סמיכתא כדאיתא בגמרא, ומקרי על ידי זה שאין לבו רואה לערוה. ועין בסימן צא מן אברהם סעיף קטן ב:

גם כן מהני, וכנ"ל בסעיף א: **(ח) כשיברך.** והוא הדין ^(א) שיכסה ראשו, שלא יכרך בגלוי הראש: **(ב) אבל בידיים וכו'.** ^(ג) פון אם מכסה על לבו או בין לבו לערוה, אם לא שמתבק בזוועותיו, כדלקמן, והשעם, שאין גוף מכסה גוף. ^(ד) ודוקא בידיים דידה, אבל אם אחרים מכסים לבו בידיהם, שרי: ^(ה) לא מקרי וכו'. רוצה לומר, לענין שיהא מותר לברך או להוציא מפיו שאר דברי קדשה. ועין לעיל בסימן ב' ולקמן סימן צא במשנה בוררה: **(יא) עכוברים.** ואם הם צלולים, עוכרן ברגליה. ודוקא בקרקע שך זה אבל לא בכלי, שאין בו עפר ושיט, בן כתב המגן אברהם, אבל באור זרוע סימן קכח כתב, דאפילו ברוחץ את עצמו בגגית שך זה: **(יב) ריחן רע.** עין לקמן סימן פו ובמשנה בוררה שם: ^(יג) רק למעלה וכו'. דהמים מקרי הפסק בין לבו לערוה. ויהא גם כן שעיניו יהיו חוצץ למים ולא יסתכל בערוה וכנ"ל, דלא עדיף מערוה בפשיטת המבאר בסימן עה סעיף ה' דאסור: **ג. (יד) כהפסקה.** פרוש, אם עומד במים צלולים ולבו גם כן תוך המים, וצריך להפסיק בין לבו לערוה, די בזה להפסיק, ^(ט) אף על גב דכסוי בעלמא כדיו מבאר בסעיף ב' דלא מהני, זה עדיף טפי, והשעם, פון שאין צריך של בני אדם לתבק עצמן פה, והוא עושה כן, מקרי הפסקה אף שהוא חדר גוף, וכן הסכימו ^(א) האחרונים, דלא כמהר"ם טיול ופרי תושב שחמירין בזה, וכשהוא תולך בתלוק לא מנכסים והוא מדביק כדיו על תלוקו על הלב או מתחת לבו כדי להפסיק בין לבו לערוה, גם לדידו שרי: **ד. (טו) יכולות לברך וכו'.** השעם, דצרותן למטה מאד ואין חלב שלה יכול לראותה. ומכל מקום אם הן עומדות צרמות יש בהן אסור אחר, דהינו, אסור גלוי ערוה לא מצד חלב אלא מצד שנאמר ולא יראה כף ערות דבר, ואסורה לברך, אלא צריכה שתהא יושבת, וכמו שכתב רמ"א על זה, שעל ידי ישיבתה פניה שלמטה מכסים ואין ערותה נראית. ומה שכתב הרמ"א, דאין אין לבו רואה ערוה שלהן, הוא לאו דוקא לכן, דלכן בלאו הכי אינו רואה ערותו, אלא על שלא תהא בגלוי ערוה לגמרי קאמר, ושעוה סופר הוא, וצריך לומר, ואין אינו נראה ערוה שלהן ואחרונים: **(טז) מהלב.** והפ"ת תולק וסבירא לה דגם באשה בעינן הפסקה בין לב לערוה אפילו כשיש לה מלבוש, ^(א) אבל שאר האחרונים הסכימו הפסק השלחן ערוה. ועין ביוה דעה סימן ר' דמסקינן הש"י והשו"ט שם, דלפי מה שפסק השלחן ערוה פה דאין שך באשה לבה רואה את הערוה, מתנת לברך ברכת הטבילה כשהיא עומדת בתוך המים אף שהיא עדין צרמה, דמשום גלוי ערוה אין בזה, דהמים נחשבים כמו כסוי. ויותר טוב שיהיה לבה למעלה מן המים, דזה שרי אף באשה, וכמו שכתב רמ"א בהג"ה בסעיף ב', או שתתבק בזוועותיה להפסיק בין לבו לערוה, וכן פסק התקנות אדם. והוא הדין אם עוברת ברגליה שלא יהא איבריה נראים בהם, זה לכלי צלמא מהני, ואם יש עוד נשים צרמות עומדות בכית הטבילה, פשוט דצריכה בעת הכרכה להחזיר פניה וגופה מהן, ואף אם נימא דמקום המקנה הוא רשות בפני עצמו לא מהני, כדמוכח לקמן בסימן עט סעיף ב' עין שם: **(יז) טוחות.** רוצה לומר, דבוקות ומכסות בהקרקע ומה שאין כן באיש דלא שך זה, כי הביצים והגיד בולטין. ועין במגן אברהם לקמן סימן רו

שער הצינון

(א) בי"ח: **ב. (י) בית יוסף:** (יג) כן מתבאר מלחם המודות ואליה רבה ושאר אחרונים: (יד) ח"י אדם: (טו) לבוש ולחם המודות ואליה רבה ומאמר מרדכי וברכי יוסף, וכן משמע מדרך המים, ודלא כפרישה וברכי שרי: (טז) פרי תושב ושאר אחרונים: **ג. (ח) לקח המודות ואליה רבה וברכי יוסף ומאמר מרדכי:** (ט) לבוש וברכי יוסף ודרך המים (תנא"י ומה' אדם ושאר אחרונים: **ד. (יט) הש"י והשו"ט** תנא"י ומה' יוסף ושלחן שלמה ומגן אברהם ושאר אחרונים:

לוח עמוד הידוע: שבי"ח יח כסלו תשס"ג • יום א' כג חשוון תשס"ג • יום ב' בט תשרי תשס"ג • יום ג' ו' תשרי תשס"ג • יום ד' יא אלול תשס"ג